

ծննդեան
և ոչ ոք
շակ տառ

«Հմի ասա, ով «Հօրիզոն», ով էր չորս հինգ տարի համակ, մանուկ այս այն ֆարաջի տակ. ով էր մանուկ մի դուռով ու դուռը դարձավ ուրիշով. ով էր ազգին խել սովորեցնում, սուրճին, թէյին հրա- մանք անում. ով էր սրան նրան սնանկում, ժամ էր մանուկ, ճառ էր ասում, տեղե- րացու ընտրում, սարքում, քուէ տալիս, քուէ անում. ով էր, ասա, դուրս ջարդում, ազգի բերնից խօսում, զոռում, սրան վեր գցում, նրան կանգնեցնում, ծա- փեր տալիս, յիշող յիշում:

«Ո՞վ էր, ասա, ջալ «Հօրիզոն», թնչ ես լսել, դու քար կտրել: «Հօրիզոններ, սարեր, քուր» — դուք կը գոռաք մի երեսում, իսկ երբ կարգավ միտ երեսից, ախ, վախ կը լսես ամեն սողից:

«Ախ, վախ, որ դուք չորս հինգ ամսով զուրկ մնացիք համախոս. ով ներս դուրս անել այս շիմբերից...»

«Հօրիզոններ, սա, եր, լսեմք... ձեռն էք խաղում, ով հեռանք...»

Սալը լսեց:

Գարն ու մոմը, խաչն ու կնառուկ, սաղ- մուս, հոգոց, քիչիկ, ժամոց՝ բերան բացին, — ծիչո՞ղ է՞ սալը, — նրանք սասցին, — մենք վիշտ ենք. մենք տեսիլ ենք. սրանց կաշին դառնալու է կը ճանաչենք...

Եւ լսեցին: Արեւն ելաւ, առաջնորդի ծա- րան եկաւ, առաւ ձեռքը «Հօրիզոնը», դեռ դէն նայեց, գլուխը բարեց, ձեռքով ուղղեց իր բաժնիկը ու... ներս մտաւ... Տեղը գտաւ «Հօրիզոնը»...

«Հեռու հեռու, հօրիզոններ, բարձր ու սթիլի քարեր, ժայռեր:

«Մերս դեպի վեր, յառաջ, օդեր:

«Ելե՛ք բարձր «Հօրիզոններ...»

Սալ-Ման

ԽՈՐԱԳԻՐ ԱԼԵԿՍԱՆԴՐ ԲԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակչներ՝ Ա. ԲԱԼԱՆԹԱՐ
Յ. ՏԵՐ-ՄԱԿԱՆՍԵԱՆ
Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Լոյս տեսաւ:
ԳՐԻԳՐՈՐ ՎԱՆՏԵԱՆԻ
„Հայ հեղինակներ“
գիրքը, հեղինակի ձեռքով բարեփոխված և հարստացված (384 էջ):
Գինն է 1 ռուբլի
Դիմել թիֆլիսի գրադատներին:
Մամուլի տակ է «ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ»-ը, պատկերազարդ, բարեփոխված, Գ. ապագրութեամբ: (հ. կ.) 734. 10—3

ՓԱՅՏԵ ԿՐՈՒՆԿՆԵՐԻ
— առհեստանգ —
Պատրաստում ենք ամեն ձևի և տեսակի կրոնիկներ ամենալավ փայտից և վաճառում ամենաձեռնառու գներով: Հետաքրքրվողնե- րին ուղարկում ենք նմուշներ: Պատուե- րներ կատարում ենք շուտ և ճշգրտամբ: Թիֆլիսից դուրս ուղարկում ենք վերադիր վճարով, ստանդոց տասնամյով արժողու- ւթան 1/3 մասը:
Հասցեն՝ Թիֆլիս, Բեսկովայա № 13. Специальная кабульная мастерская. М. А. Татосян. (հ. կ.) 723. 3—3

II Առևտրական 8 դասեան դպրոցը
Թիֆլիսում առևտրական գիտութիւններ տարածող ընկերութեան ձեռքով բացվում է այս տարվայ սեպտեմբերի 1-ից:
Մնացորդների ընդունելութիւնը մինչև օգոստոսի 25-ը:
Քննութիւնները օգոստոսի 31-ին,
Առանց քննութեան ընդունվում են վկայականների մրցութեամբ 1-ին դաս, տար- րական դպրոցներն աւարտածները, իսկ 4-րդ դասն ուղարկվում են աւար- տածները:
Տարեկան վճարն է 80 ռուբլի
Ժամանակաւոր Հասցեն՝ Тумановская ул. д. № 13 Торговая школа Тер-Степанова.

ԱՌԵՏՐԻ ԵՒ ԱՐԴԻՆԱՐԵՐ. ՄԻՆԻՍԵՐՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՎԱՍՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ ԳՏԵՎՈՂ
ՀԱՅԻՍՏԱՆԻ ԿՈՒՐՍԵՐ
ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ԱՐԱՅԱՄԵԱՆԻ
Հեղինակ Առևտրական, գործարանական և նախարարական ծառայողների հաշվապա- ռութեան ձեռնարկ, որ ֆինանսների մինիստրութեան ուսումնասիրական բաժ- նի կողմից ընդունված է իբրև օժանդակ ձեռնարկ առևտրական դպրոցներում և նրանց գրադարաններում:
ՍՈՎՈՐԵՑՆՈՒՄ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԵՆ
ԵՐԿՐՈՒ ՍԵՆԻ անձանց, գործնական ձևով հաշվապահութիւն և ուրիշ մասնագ- ատականներ:
Կուրսերում բացի սովորական մասնագիտական առարկաներից աւանդվում են ձրիաբար քաղաքական անտեսութիւն (политическая экономия) և որով վճարով կա- մաւոր սղագրութիւն (стенография):
Ընդունելութիւնն ամեն օր, ժամը 4-ից մինչև 7-ը երեկոյան, 9-ից մինչև 10-ը առաւօտեան: Պարագմունքները սկսվում են 1909 թ. սեպտեմբերի 15-ից պար- քերաբար ամեն 4 ամիս, ամենայն օր ճաշից յետոյ: Մրադիրն ուղարկվում է ձրի- Դասընթացը աւարտողներին տրվում են, ֆինանսների մինիստրութեան թողարած ծրագրի համաձայն, ատտեստատներ:
Դրանից անկախ՝ բացված են քիչ պատրաստակաւութիւն ունեցող անձների համար առանձին լրացուցիչ և կրթնագրութեան կուրսեր ուսուցչ լեկտրի և թա- րանութեան համար:
Ցանկացողներին խնդրում են դիմել գրաւոր կերպով կամ անձամբ Կուրսերի հիմնադիր թիֆլիսում. Н. В. Абрамьяну, Николаевская ул. № 22, Телефонъ № 744, ամենայն օր:
Վերևում յիշված ձեռնարկը ծախվում է Ռուսաստանի բոլոր գրադատանոց- ներում: Օտարաքաղաքացիները գիրքը գնելու համար կարող են դիմել հեղինակ- կին, առանց պատմի ծախի վճարելու: Գինն է 3 ռ. 50 կոպէկ:
(հ. կ. հ.) 710. 20—5

Բ Ժ Ե Կ
Գ. Ն. ՄԱՂԱՔԵԱՆ
Ներքին և երկրայոց հիւանդութիւններ, ա- րանձնապէս ստատոսի և աղիքների հիւան- դութիւններ:
Հիւանդների ըն- (12—1 առաւօտեան դունելութիւնը) 5—6 երեկոյան Միքայելեան փող., № 36, ա. Ճաւճանիձէլի: 100—2

Լ յ Ս ա ե ս ա լ
„ԴԱՍԸՆԿԵՐ“
Առաջին տարվայ
Այլընձարան-ընծարարան
Բողոքովն նոր ուղղութեամբ
Ջարգարված բազմաթիւ դժուար պատկերներով Դասագրքին կից կայ համառոտ բացատրու- րիւն գործադրողներին:
Կազմեցին
Ա. ՉԻԼԻԿԱՐԵԱՆ և Տ. ՌԱՇՄԱՃԵԱՆ
Աշխատակցութեամբ Ա. Իսախանի
Մանօթնալ ցանկացող դասատուները կա- րող են ձրիաբար ստանալ «Դուստոնները» գրախանութից: Օտար տեղիցից դիմողները պիտի ուղարկեն միմիայն ճանապարհա- ծախքը 10 կ. պոստի մարկայով:
Կ Ա Չ Մ Ա Մ
Գինն է 50 կ.
Գումարով անողներին 20 տոկոս զեղջ:
Ցանկացողները դիմեն Թիֆլիս, «Դուս- տոնները» գրախանութիւն:
(օ. մ. չ. կ.) 10—2

Հաւարարի Ծածրոցեցոյ (Կարմիր Աւ- արարան) ծխական դպրոցը այս տարի ունենալու է միայն առաջին բաժան- մունքը:
Աշակերտները ընդունելութիւնը լինելու է օգոստոսի 28-ից:
Հոգաբարձութիւն
(հ. կ. հ.) 471. 3—1

ՀՕՏՕՐԻԵՐԻ (ՏՐԻՊՊԵՐԻ) ԴԵՄ
Ն ու ռ - մ ի ղ ը g - s a l o
«ՊԻՉԻԼԻՆ»
Ներդրում է արտիստական աշխատանք, և բոլորից փայլուն խաղերով և ելքի հաստատական միջոց: Գործադրելու ձեռնա- րկ կը վճարէ արհիվին: Իսկապէս միտա- դայ արհիվներում, համար 1 ռ. և 1 ռ. 80 կ.: Միաժամանակ լաւ է ներդրում մէ սուր և մէ յարաւել ընդմիջող դերերում և կարճ ժամանակի ընթացքով վարա- ցում է ամենալավ ընծարը:
ՊԱՆՏՐՔ. ՍԵՐԵՐՔ. ՔԱՅԵՅԵՅԱ ՅԱՆ.
№ 7, առեկա Ե. Կոնստանտինով:
Ուղարկվում է փողով վճարով: Ծանա- պարեմաբար պատկերներ ստանդոցով:
Գնվում է գրադարանում: Մեծաքանակ վաճառքի համար՝ ընդամենը անուշաքանկ պա- ճեւաններում:
(հ. կ.) (Ս. 88623) 540. 60—18

Հ Ա Ր Կ Ա Ն Ո Ր Ե Ն
ՂԱԶՂԻՆԻ ա. Վարդանանց երկդասեան դպրոցի համար
ՄԻ ՈՒՍՈՒՆԻՅ
ՄԻ ՈՒՍՈՒՆԻՅ
Առաւելութիւն տրվում է ամուսնուններին: Ուսձիկը ուսուցչին 500 ռ., ուսուցչուհուն՝ 350 ռ.: Զանապարհածախը իւրաքանչիւրին 30 ռ.: Դասերի թիւն է 24/28 ժամ:
Դիմել՝ Լազկին, հոգաբարձու Յակոբ Կա- ռապիտանցին:
(հ. կ. ու.) 728. 4—4

Վ Ե Ր Չ ա պ է ս
Շ է վ ի օ ա կ օ լ ու մ ր
Տղամարդկանց հագուստի համար կարեւորները ընդունում ենք նորութիւնը «Շէվիօ» Կարմիր կտորն է: Այնպիսի մի էլ ման գնում» այն է 5 ռ. 25 կ., լաւ տեսակի 6 ռ. 25 կ., աղամարդկա՝ ց ամբողջ կտորով համար, 4 լ. արջին, կտորը ո- չնչով չէ կանաչանում արջինը 5—6 ռ. արժեքով նորաստեղծ կտորից և ունի նոր բոլոր յատկու- թիւնները, այն է՝ գերազանցաւորութիւն, գործնա- կանութիւն և ջերմութիւն: Գոյները՝ սև, մուգ կա- պույտ, շագանակագոյն, որով ձրիապէս կամ թէ նոր դիմերը՝ բնական: Ուղարկվում է պոստով վերադիր վճարով և առանց կանխավճարի: Երեք կամ աւելի կտոր պատկերները՝ իւրաքանչիւր կտորին ձրիապէս կը վճարէ 1 ռ.: Կարող եմ անուշա- թիւն տառապանքները լինել լինել լինել կարող եմ, եթէ կտորը չէ նուազիկ, լաւ է վերջ- վում: Գանձեցե՛ք ինչպէս կը ձեռնարկե՛ք:
Въ фабрику шерстяныхъ издѣлій
Зигмунта Розенталя Г. Лодзь № 15. Г.
(В. 29640) 356. 1—1

Գ Օ Ր Ի Ս Ի
„ԿՈՒԼՏՈՒՐԱ“
գրալաւառանցը
Կայանում է ի գիտութիւն Ջանգլուրի հա- յոց ծխական և պետական դպրոցների յար- ղելի ուսուցիչներին, որ առաջիկայ 1909/10 ուս. տարում ամենաձեռնառու պայմաննե- րով բաց է թողնում դասադրքեր, տետրակ- ներ և դասագրքեր տեսակի դասական պի- տույքների ընտրի տեսակները մեծ քանա- կութեամբ, նաև ընդունում է ապարանա- կան պատուէրներ՝ այցելուներ, վկայական- ներ, դասարանական ցուցակներ տպագրել տարու և այլն, համաձայն տեղական ապա- րանի գներին՝ 40% զեղջով: Տարվայ վեր- ջում ամեն մի ուսուցիչ կարող է ստանալ իբրև նուէր մեծ ֆորմատի լուսանկար աշակերտների հետ կամ առանձին:
Ի նկատի ունենալով գրադատանոցիս առաջարկած պայմանները, յայտ ունենք, որ յարգելի ուսուցիչները ապագայում գո՞ն կը լինեն մեզանից:
Հասցէ՝ Герюсы, Книжный магазинъ «Культура». (հ. կ.) 716. 7—3

Տպագրվում է և մինչև օգոստ. 20-ը լոյս կը տեսնի
Քաղաքակրթութեան տարերբը
Հայկական առասպելներ
Միւ-դպ. Գ. բաժ. պատմ. դասագիրք:
Կազմեցին
Կար. Միրիանեան և Աշ. Թումանեան
(2, 10, 16) 727. 3—2

Ո Ւ Ս ՈՒ Մ Ն Ա Ր Ա Ն - Պ Ա Ն Ս Ի Օ Ն
Յ Ո Վ Ս Ե Փ
ՄԻՆԵՐ-ՉԻՆԵԱՆԿԻ
Թիֆլիս, Лермонтовская ул., № 4 (близъ III мужск. гимназии)
Ընդունվում են աշակերտներ զ ի ղ ի ո- թ ի կ և ե թ ի կ և պատրաստում են բոլոր միջնակարգ դպրոցների համար: Աւանդվում են ուսու, հայ, գերման, լատին և ֆրան- սիական լեզուներ:
(օ. մ.) 604. 20—15

ՀԱՅԻՍՏԱՆԻ ԵՒ ԳՐԱՍԵՆԱԿԱՅԻՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐԻ ԴԱՍԵՐԱՑՔՆԵՐ
ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻՆ ԿԻՑ
Երկու սեռի անձների համար
(Տաւերոյ սարի)
Դասընթացներում աւանդվում են. հաշվապահութիւն լաւապէս կրկնակի պատեմով՝ արդիւնաբերութեան գնահատման ձևերի համար, առևտրական թաւրանութիւն, առևտրա- կան թղթակցութիւն, առևտրական իրաւունք, գեղագրութիւն և ցանկացողներին գրող մեքենայի վրա սովորեցնում:
Պարագմունքների սկիզբը սեպտեմբերի 15-ից:
Դասընթացները շարունակվում են 6 ամսից ոչ պակաս:
Պարագմունքները երեկոյան, շաբաթական 3 անգամ:
Ամբողջ դասընթացը վճարն է 40 ռուբլի:
Մնացորդները՝ Թիֆլիսի Առևտրական Դպրոցի գրեկտորի անունով՝ ընդունվում են դպրոցի գրասենյակում, ցերեկվայ ժամը 10—12-ը:
(հ. կ.) 682. 6—6

Ստ. Լիսիցեանի, Յովհ. Թումանեանի ու Լ. Շանթի
Կ Ա Չ Մ Ա Մ
Լ ՈՒՍԱԲԵՐ
Հայերէնի դասագիրք
ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՆ.
Ա. տարի երրորդ տիպ 30 կ.
Բ. տարի, երկրորդ տիպ, բարեփոխ. 45 կ.
Երկուսն էլ ընդունված կովկասեան շրջանի ուսումնարանական հոգաբարձուի կող- մից իբրև դասագիրք պետական դպրոցների համար:
Տպագրվում են.
Գ. տարի 60 կ.
Դ. տարի 75 կ.
Դիմաւոր պահանջներն են հետևեալ գրախանութիւնները. Թիֆլիսում՝ «ԳՈՒՏԵՆԲԵՐԳ», ԿԵՆՏՐՈՆԱՅԻՆ, Բագուում՝ Сотрудникъ, Երևանում՝ Յովհաննիսեանի և Շուշում՝ Բ. Տէր- Սահակեանի:
ԳՐԱՆԱՆՈՒԹԵՐԻՆ ԶԵՂՋ 20%՝
(հ. կ.) 21—9

Լ յ Ս ա ե ս ա լ և վ ա ճ ա ո Վ ու մ է
ՀԱՅԿ ՏԵՐ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՐԵԱՆԻ
ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
Երրորդ լիակատար ու պագրութիւն
Հայոց ծխական դպրոցների Գ., Դ. և Ե. տարիների միասին:
Գինն է 50 կոպէկ:
ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ, մինչև 1909 թ. օգոստոսը:
Բ ո Վ ա ղ ա ղ ա կ ու թ իւ Ն . — Նախադատական մարդը, նախին հայաստան, Ուրարտու, հայերի ծագումը, կուլտուրան, կրօնը: Հայոց պատմութիւնը ըստ հայ և օտար պատմիչների, աւանդութիւնների և իրական պատմութիւնը: Թաւանները ստորված: Ուրարտուի քարտէշ: Դիմել՝ Թիֆլիս, книжный магазинъ «Гутенбергъ». (օ. մ.) 749. 3—3

Հ Ա Շ Ի Ա Պ Ա Հ Ա Կ Ա Ն Գ Ա Ս Ա Ր Ա Ն Ն Ե Ր
Ի. ՓՕՆ-ԲԵՆԵՆԵՐԻ
— Հիմնված 1890 թ. Թիֆլիսում —
Նաբերե՛ծայա փող., Վերայի կամուրջի մօտ.
Ցատուկ առևտրական ուսումնարան երկու սեռի անձանց համար, 15 տարեկանից ոչ պակաս: Դասարանները պատրաստում են հաշվապահի, թղթակցի, գործակալի և այլն պաշտոն- ներ ձրիալու կառավարական, հասարակական և առևտրա-արդիւնաբերական հիմ- նարկութիւններում: ՕՐԻՆԱՌՈՐ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ. ԴԱՍԱԻՄԵ- ԴՈՂՆԵՐԻ ԼԱՎ ԿԱԶՄ. 19 տարվայ ընթացքում աւարտել են հազարաւոր երիտասարդներ, որոնք ալժմ վարում են պատասխանատու պաշտոններ: Մանրամասնութիւնները ձրիապար արվող ծրագիրներում: Մնացորդները ընդունելութիւնը սկսված է: Պարագմունքները սեպ- տեմբերի 15-ից: Գրասենյակը բաց է ամեն օր:
(օ. մ.) 667. 13—20

„ՊՐՈՎՈԴՆԻԿ“
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
— Բ Ի Գ Ա Յ Ո Ւ Մ —
1897 թ.
ԱՌԿՈՎԱԿԱՍԵԱՆ ՓԱՐԻԿԱՅԻՆ ՊԱՃԵՍԸ
ԹԻՖԼԻՍԻՍ
Սօլօլաիսկայա փող., № 4.
ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՀԱՏՈՎ
ԲԷԶԻՆԱՊԱՏ ԱՆԹԱՓԱՆՅԻԿ ՎԵՐՆԱԶԳԵՍՏՆԵՐ
Արտասահմանեան նոր ձևի, պատրաստված անգլիական ամենալաւ կտորներից սկսած մինչև ամենաէժան կտորները:
ԲԷԶԻՆԱՊԱՏ ՊԼԱՇՉՆԵՐ ԵՒ ՎԵՐԱԿՈՒՆԵՐ պարոնայք օֆիցէրների համար.
ԲԷԶԻՆԱՊԱՏ ԿՏՐԵՂԵՆԵՐ գանազան կարիքների համար.
ԲԷԶԻՆԱՊԱՏ ՍՊՈՒՆԻ ՍՊՈՒՆԳՆԵՐ
Ս Ա Ն Ե Ր եղջերայ ըէզինից
Հ ա տ ա վ ա ճ ա ո ռ ի ռ ա ղ ի ա ղ ի ա լ ե ն ա ղ ա լ
ԿՐԿՆԱԿՈՇԻԿՆԵՐԻ „ՊՐՈՎՈԴՆԻԿ“
(№ 4)
25—22